

พฤติกรรมกรรมการบริหารที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1

อรพิมล คำสีแก้ว¹, พรศักดิ์ สุจริตรักษ์²

^{1,2}สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

Email: mota30_@hotmail.com¹, dr_singha@hotmail.com²

บทคัดย่อ

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ทราบระดับพฤติกรรมกรรมการบริหารที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการบริหารที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอน จำนวน 254 คน ได้มาโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .988 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว กรณีเมื่อพบความแตกต่างจะนำไปทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ

ผลการวิจัย พบว่า

1. พฤติกรรมการบริหารที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการควบคุมการปฏิบัติงาน ด้านการกำหนดเป้าหมาย ด้านการจูงใจ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการตัดสินใจ และด้านการเป็นผู้นำ

2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการบริหารที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยพฤติกรรมกรรมการบริหารที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดกลางไม่แตกต่างกัน แต่พฤติกรรมกรรมการบริหารที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลางกับขนาดใหญ่ นั้นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ: พฤติกรรมการบริหารที่มีประสิทธิภาพ, ผู้บริหารสถานศึกษา

School Administrators' Management Behaviour Effectiveness: Ratchaburi Primary Educational Service Area Office I

Onpimon Kamsikaew¹, Phornsak Sucharitrak²

^{1,2} Educational Administration under the Muban Chom Bueng Rajabhat University,
Email: mota30_@hotmail.com¹, dr_singha@hotmail.com²

Abstract

The purposes of this study were to: 1) explore the effectiveness of management behavior in school administrators working under the office of Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1 ; and 2) to compare the effectiveness between different school sizes. The sample consisted of 254 head administrators and teachers selected using stratified random sampling. The research used 5-scale rating questionnaire with .988 reliability and statistical analyses were percentage, mean, standard deviation and One-way Analysis of Variance using Scheffe Method. The results showed:

1) the overall level of management behavior effectiveness in school administrators under the office of Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1 was at a high level, with the highest mean in performance control, followed by goals defining, motivation, communication, decision making and leadership, respectively; and

2) the finding revealed there was no significant difference in management behavior amongst small and medium sized schools, however, a statistical significant difference were found with small and large sized schools as well as between medium and large sized schools at statistical significance of 0.05.

Keywords: management behavior, effective school administrators, primary educational service, Ratchaburi

บทนำ

โลกเกิดการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารทำให้โลกไร้พรมแดน การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนให้สามารถพัฒนาประเทศ พฤติกรรมที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นบทบาทในการปฏิบัติงาน ประสานงาน ประสานความคิด สร้างขวัญกำลังใจ จูงใจให้แก่ทีมงาน หรือครูผู้ร่วมงาน ให้มีความร่วมมือร่วมใจ พึงพอใจ และมีความรักใคร่สามัคคีกันในทุกหมู่คณะ ให้ปฏิบัติงานทุกอย่างเพื่อไปสู่จุดหมาย การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากองค์การหรือหน่วยงานใดที่สามารถหาผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถ ให้ปฏิบัติงานในองค์การได้นานที่สุดเท่าที่จะทำได้ ก็เป็นที่แน่ใจได้ว่าการบริหารในองค์การหรือหน่วยงานนั้นจะเจริญก้าวหน้า สามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สมาน รังสิโยภักดิ์, 2551 : 3) ซึ่งพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคุณภาพของสถานศึกษาที่จะสะท้อนให้เห็นประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานในสถานศึกษานั้นได้เป็นอย่างดี เนื่องจากพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่เหมาะสม และพึงประสงค์ จะไปกระตุ้น ชักนำ โน้มน้าวให้บุคลากรในสถานศึกษาเกิดความพึงพอใจร่วมมือปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล บรรลุตามวัตถุประสงค์ นโยบาย และมีคุณภาพ ได้มาตรฐานที่วางไว้ หากผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมไม่เหมาะสมหรือไม่พึงประสงค์ อาจส่งผลให้บุคลากรปฏิบัติงานหย่อนประสิทธิภาพ และได้ประสิทธิผลน้อย ในการบริหารงานสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลนั้น จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ความสามารถในการบริหาร ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญ และผู้บริหารสถานศึกษาในยุคของการเปลี่ยนแปลงจำเป็นต้องได้รับ

การพัฒนาวิชาชีพอยู่เสมอ (สมคะเน โตวัฒนา, 2557 : 63)

จากการที่ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้น ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ (2543 : 121) กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่สำคัญ ได้แก่ 1) เป็นผู้กำหนดรูปแบบหรือแนวทางการประสานงานว่า มีแนวทางรูปแบบของความสัมพันธ์ควรจะเป็นรูปแบบใดและการประสานสัมพันธ์จะทำโดยทางใด 2) เป็นผู้ประสานงานและสร้างความสัมพันธ์ด้วยตนเอง หรือในบางครั้งจะต้องเป็นผู้ประสานงานระหว่างชุมชนกับแหล่งวิทยาการหรือหน่วยงานอื่นในการพัฒนาชุมชน 3) เป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงมาสู่ชุมชน และในบางครั้งผู้บริหารจะเป็นผู้ริเริ่มที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี มีประโยชน์แก่ชุมชน และ 4) เป็นผู้แก้ปัญหาปัญหาบางประการของชุมชนไม่สามารถตกลงกันได้ จำเป็นต้องอาศัยความช่วยเหลือแนะนำจากบุคคลภายนอก ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชน

กรมวิชาการ (2543 : 72) กล่าวถึง โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จทางด้านการจัดการศึกษานั้น องค์ประกอบสำคัญของความสำเร็จในอันดับต้น ๆ คือ พฤติกรรมการบริหารที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้แสดงออกกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้เกิดการยอมรับและปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บริหารด้วยความพึงพอใจ เพราะความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรย่อมทำให้งานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้วางไว้ นั่นคือ ผู้เรียนมีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มนุษย์จะเป็นบุคคลที่มีลักษณะดังกล่าวข้างต้นได้นั้น ผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดการ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา

ซึ่งผู้บริหารจะต้องปรับตัว ปรับวิธีการบริหาร เพื่อให้เกิดความก้าวหน้ากับผู้ร่วมงาน การบริหารโรงเรียนจะประสบความสำเร็จก็ต่อเมื่อผู้บริหารได้ให้ความสำคัญกับคนและงานเท่า ๆ กัน ความสัมพันธ์อันดี การตั้งใจ ในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ การพัฒนาให้ก้าวหน้า มันคงยั่งยืน เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้ผู้ร่วมงานให้ความจงรักภักดีต่อสถาบัน ผู้บริหารจะต้องสามารถนำคณะครูเป็นที่พึ่งและเป็นแบบอย่างให้กับครูได้ด้วย ดังนั้นพฤติกรรมกรรมการบริหารที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่นำมาซึ่งผลสำเร็จของการบริหาร

ทั้งนี้ พฤติกรรมการบริหารที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษาจะแสดงออกอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้บริหารแต่ละคน ในการใช้พฤติกรรมเพื่อทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ยอมรับและปฏิบัติตาม ก่อให้เกิดความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานของครู เพราะความพึงพอใจของครู เป็นส่วนสำคัญที่จะส่งเสริมให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

จะเห็นได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องควบคุมและสั่งการให้ประสานงานเชื่อมโยง ทั้งการวางแผนนโยบายสู่การปฏิบัติการจนสำเร็จลุล่วง ทั้งนี้หลักการบริหารยังต้องอาศัยทักษะ ในการสื่อสาร การสร้างแรงจูงใจให้ ผู้ใต้บังคับบัญชา สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ดี นอกจากนี้ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้มองไกลอย่างต่อเนื่อง และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง ต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ สามารถที่จะกำหนดกลยุทธ์ในการบริหาร สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ เพื่อกำหนด แผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายและนโยบายได้อย่างเหมาะสม เป็นผู้ที่ไม่ติดการรับรู้ ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น มีความสามารถ ในการสื่อสารให้ได้ผล สามารถบริหารทรัพยากรบุคคล มีคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหาร (กรมวิชาการ, 2542 : 7-10)

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2546 : 25) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญ ในการกำหนดนโยบายแนวทางการบริหาร สถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ แต่ด้วยปัญหาหลัก ของการจัดการศึกษาไทยในช่วงที่ผ่านมาหลายด้าน หนึ่งในนั้นคือปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริหาร และการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า มีสาเหตุมาจากการบริหารแบบรวมศูนย์ไว้ที่ ส่วนกลาง การขาดเอกภาพด้านนโยบาย การมีส่วนร่วม ของประชาชน และการจัดสรรงบประมาณ ทำให้ ผู้ปฏิบัติต้องคอยรับ คำสั่งจากส่วน กลาง ขาดการมีส่วนร่วมคิดและร่วมทำจากผู้ที่มี ส่วนได้ส่วนเสีย การประสานงานด้านนโยบาย และด้านการปฏิบัติขาดประสิทธิภาพ การบริหาร งบประมาณยังไม่มีประสิทธิภาพขาดความโปร่งใส และที่สำคัญคือปัญหาความด้อยประสิทธิภาพของ ผู้บริหาร ขาดระบบการตรวจสอบและประเมิน ผู้บริหาร

พฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารที่จะทำให้ โรงเรียนประสบความสำเร็จทางด้าน การจัดการศึกษานั้น องค์ประกอบสำคัญของ ความสำเร็จในอันดับต้น ๆ คือ พฤติกรรม การบริหารที่ได้แสดงออกถึงความร่วมมือกับ บุคลากร สังคม และชุมชน ให้เกิดการยอมรับ ให้ความร่วมมือและปฏิบัติตาม จะส่งผลให้ สถานศึกษาประสบความสำเร็จ ซึ่งปัจจัยหลัก ย่อมขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษา เพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำของสถานศึกษา ที่มีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบต่อ การจัดการศึกษาโดยตรงจะต้องเป็นผู้นำ การเปลี่ยนแปลงทั้งระบบและกระบวนการปฏิรูป การศึกษา (นิโรธ สมัตตภาพวงศ์, 2550 : 5) ดังที่ Likert (1967, อ้างถึงใน สุพจน์ วิชัยศรี, 2550 : 12) ได้วิจัย พบว่า การจัดองค์การบริหารที่ดี มีประสิทธิภาพ ที่ใช้บริหารแล้วจะได้ทั้งงานและ น้ำใจคนนั้น ต้องเกิดจากองค์ประกอบของ

การบริหารสำคัญ 6 ประการ กล่าวคือ แบบการบริหารใด มีประสิทธิภาพเพียงใด ขึ้นอยู่กับลักษณะ การปฏิบัติ หรือสภาพการจําต้องการบริหาร ขององค์ประกอบต่อไปนี้ คือ 1) การเป็นผู้นำ (leadership) 2) การจูงใจ (motivation) 3) การติดต่อสื่อสาร (communication) 4) การตัดสินใจ (decision making) 5) การกำหนดเป้าหมาย (goal setting) และ 6) การควบคุมการปฏิบัติงาน (control) เพราะฉะนั้นภารกิจหลักทั้ง 6 งานของ โรงเรียนจะดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพเพียงใดนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องแสดง พฤติกรรมการบริหารให้เหมาะสมกับงานทั้ง 6 งาน เพื่อนำพาโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ ในการปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ อย่างสูงสุด

มงคล ศรีมหาพรหม (2549 : 6) กล่าวว่า ปัจจุบันแม้ว่าการจัดการศึกษาของประเทศไทย ในระยะที่ผ่านมา อาจกล่าวได้ว่าประสบผลสำเร็จ ในด้านการขยายการศึกษาเชิงปริมาณ ได้แก่ การขยายพื้นที่ก่อสร้างอาคาร การจัดซื้อครุภัณฑ์ แต่เมื่อพิจารณาถึงด้านคุณภาพการศึกษา พบว่า กำลังเป็นจุดวิกฤติของระบบการศึกษาไทย นั่นคือ คุณภาพการบริหารการศึกษาต่ำลงกว่าก่อน สอดคล้องกับ สุวิชา วิริยมานุวงศ์ (2554 : 3) กล่าวว่า สาเหตุที่สำคัญคือ การขาดการมีส่วนร่วม กับชุมชน ซึ่งมีผลมาจากพฤติกรรมการบริหาร การศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ทำให้ ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามองว่าเป็นหน้าที่ ของรัฐ สถานศึกษา ผู้บริหารและครูที่มีระบบ ราชการเป็นกลไกสำคัญของการจัดการ ส่งผลให้ การจัดการศึกษาของไทยแปลกแยกจากวิถีชีวิต ไม่มีกลไกทางสังคมที่เข้ามาตรวจสอบคุณภาพของ ผู้บริหารและครู ซึ่งในการบริหารจัดการโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพนั้น ถือว่าเป็นหน้าที่สำคัญ ประการหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้อง ดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย โดยต้องอาศัย

นโยบายและการบริหารจัดการเป็นหลัก บทบาท ของผู้บริหารสถานศึกษาจึงขึ้นอยู่กับศักยภาพของ โรงเรียนและบุคลากรในโรงเรียน บทบาทของ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งที่เอื้ออำนวย ต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษา ในโรงเรียน ทำนองเดียวกันกับ Stogdill (1974, อ้างถึงใน รุ่งสรรค์ ประเสริฐศรี, 2544 : 12) กล่าวว่า พฤติกรรมผู้บริหารหรือผู้นำนั้นมีความสำคัญยิ่ง ในการบริหารงานให้สัมฤทธิ์ผลความสำเร็จ ในผลงาน มีส่วนสัมพันธ์กับความสามารถของ ผู้บริหารหรือผู้นำ พฤติกรรมผู้บริหารหรือผู้นำ เป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นว่าหน่วยงานนั้นมีลักษณะ การปฏิบัติงานอย่างไร มีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพเพียงใด ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญที่สุด ที่จะต้องใช้ความรู้ความสามารถในการเป็นผู้นำ ในการบริหารงานเพื่อรวมพลังและใช้ประโยชน์ ของบุคคลที่มีอยู่ให้ช่วยกันทำงาน และต้องรู้จัก วิธีแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้ การดำเนินการต่าง ๆ เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและ ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย โดยให้บุคลากร ผู้ร่วมงานเกิดความพึงพอใจและก่อให้เกิด ความร่วมมือจากผู้ร่วมงานอย่างเต็มที่ เพราะหาก พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารตรงกับความต้องการ ของผู้ร่วมงานมากเพียงไร ผลผลิตขององค์การ จะสูงขึ้นมากเท่านั้น เช่นเดียวกับ วินัย ทิมย้ายงาม (2549) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะประสบ ความสำเร็จหรือล้มเหลวในการบริหารงาน พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา มีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ด้วย หากผู้บริหารสถานศึกษา มีพฤติกรรมเหมาะสมแล้ว การบริหารก็จะได้รับ ความร่วมมือจากคณะครูอาจารย์ทุกคนโดยได้ ทั้งงานและน้ำใจการบริหารก็จะประสบ ความสำเร็จ แต่ถ้าพฤติกรรมทางการบริหาร ขัดแย้งกับคณะครูอาจารย์ในโรงเรียนย่อมจะ เกิดปัญหาขึ้นได้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ราชบุรี เขต 1 (2559 : 19-21) ระบุว่า เฉพาะ
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ซึ่งเป็นสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานมีภาระหน้าที่ในการบริหารจัดการศึกษา
ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 โดยผลผลิต คือ
นักเรียนที่มีคุณภาพตามความต้องการของสังคม
แต่ในการดำเนินงานของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ที่ผ่านมา
พบว่า การดำเนินงานยังประสบปัญหา
หลายประการ เช่น

1. ปัญหาด้านการเป็นผู้นำของผู้บริหาร
สถานศึกษา เช่น ผู้บริหารไม่ค่อยอยู่โรงเรียน
ขาดการนิเทศภายใน และขาดแคลนอัตรากำลังครู
เป็นต้น

2. ปัญหาด้านการสร้างแรงจูงใจของผู้บริหาร
สถานศึกษาต่อความศรัทธาของครู พบว่า
สถานศึกษาหลายแห่ง โดยเฉพาะปัญหา
ในโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก
ยังมีปัญหาด้านการย้ายโรงเรียน

3. ปัญหาด้านการติดต่อสื่อสาร พบว่า มี
การสื่อสารส่วนใหญ่จากระดับบนลงล่าง สำหรับการ
การสื่อสารในระนาบเดียวกันมีน้อย สำหรับการแจ้ง
ข่าวสารของทางราชการให้ครูทราบนั้น พบว่า
ในโรงเรียนขนาดเล็กยังขาดการประชุม
อย่างเป็นทางการ ส่วนใหญ่ใช้เป็นหนังสือเวียน

4. ปัญหาด้านการตัดสินใจ พบว่า ในภาพรวม
สถานศึกษา อำนาจการตัดสินใจส่วนใหญ่จะสั่งการ
มาจากด้านบนและฝ่ายบริหารเป็นหลัก ครูยังขาด
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

5. ปัญหาด้านการกำหนดเป้าหมาย พบว่า
ขาดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง
ในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ส่วนการควบคุม
การปฏิบัติงานนั้นยังขาดกระบวนการติดตาม

ตรวจสอบที่เป็นรูปธรรม ขาดการนิเทศติดตาม
และขาดการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ
สถานศึกษา เป็นต้น

6. ปัญหาการควบคุมการปฏิบัติงาน เช่นด้าน
เกี่ยวกับครูพบว่า ครูบางส่วนยังไม่ปรับเปลี่ยน
วิธีการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล
การนิเทศติดตามยังไม่ต่อเนื่อง ขาดแคลนครู
บางโรงเรียนครูไม่ครบชั้น จัดครูเข้าสอน
ไม่ตรงตามความรู้ความสามารถและวิชาเอก
ทำให้ครูคนเดียวต้องสอนหลายชั้นและหลายวิชา
ครูมีภารกิจและงานอื่น ๆ มากเกินไปนอกเหนือ
จากการเรียนการสอน เช่น งานของด้านยาเสพติด
งานด้านกีฬา งานด้านศาสนา เป็นต้น ผู้บริหาร
บางส่วนทอดทิ้งโรงเรียนไม่ค่อยอยู่โรงเรียน
การดำเนินงานนิเทศภายในยังไม่ประสบผลสำเร็จ
ขาดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในการจัด
การศึกษา เป็นต้น การประชาสัมพันธ์ถึงศักยภาพ
ของสถานศึกษาแต่ละแห่งยังไม่เพียงพอ การสร้าง
เครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนองค์กรภาครัฐและ
เอกชนยังไม่เพียงพอ และความเข้าใจไม่ตรงกันใน
การจัดการเรียนการสอนระหว่างสถานศึกษากับ
ภาคเอกชนและสถานประกอบการ

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึง มี
ความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริหารที่มี
ประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี
เขต 1 ว่าอยู่ในระดับใด มีพฤติกรรมกรรมการบริหาร
ที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษาด้านใดบ้าง
ที่ส่งผลต่อการมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา
ของโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาใน
จังหวัดราชบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ตลอดจนงานสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ ใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุง
พัฒนา กำหนดนโยบาย และวางแผนการ เพื่อให้
การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารมีประสิทธิภาพ
ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการบริหาร

ที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา และเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการบริหารของสถานศึกษาให้ได้มาตรฐาน บรรลุวัตถุประสงค์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบระดับพฤติกรรมกรรมการบริหาร ที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการบริหารที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริหารที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 เป็นวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยมีโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 เป็น หน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 182 แห่ง โดยจำแนกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 104 แห่ง โรงเรียนขนาดกลาง 53 แห่ง และโรงเรียนขนาดใหญ่ 25 แห่ง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1, 2559 : 4-9)

ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างด้วยการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (1970, อ้างถึงใน อีรวุฒิ เอกะกุล, 2549 : 129)

ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 127 โรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นและเทียบสัดส่วน (stratified random sampling) จำแนกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 73 แห่ง โรงเรียนขนาดกลาง 37 แห่ง และโรงเรียนขนาดใหญ่ 17 แห่ง กำหนดผู้ให้ข้อมูลในโรงเรียน ๆ ละ 2 คน ประกอบด้วย หัวหน้าวิชาการ 1 คน ครูผู้สอน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 254 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

1) ตัวแปรอิสระ (independent variables) ได้แก่ ขนาดของโรงเรียน จำแนก ดังต่อไปนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1, 2559 : 11)

1.1 โรงเรียนขนาดเล็ก (มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คน ลงมา)

1.2 โรงเรียนขนาดกลาง (มีนักเรียน 121-400 คน)

1.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ (มีนักเรียนตั้งแต่ 401 คน ขึ้นไป)

2) ตัวแปรตาม (dependent variable) ได้แก่ ตัวแปรที่เกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริหารที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิดของ Likert (1967, 197-211) จำนวน 6 ตัวแปร ดังนี้ 1) การเป็นผู้นำ (leadership) 2) การจูงใจ (motivation) 3) การติดต่อสื่อสาร (communication) 4) การตัดสินใจ (decision making) 5) การกำหนดเป้าหมาย (goal setting) และ 6) การควบคุมการปฏิบัติงาน (control)

3. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ในเรื่องพฤติกรรมกรรมการบริหาร ที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นตัวแปรตามที่ศึกษาในครั้งนี้จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจรายการเพื่อถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (check-list) จำนวน 3 ข้อ สอบถามเกี่ยวกับ 1) เพศ 2) ตำแหน่ง 3) ขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามแนวทฤษฎีของ Likert (อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 69-70) โดยเลือกตอบเกี่ยวกับพฤติกรรม การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหาร โรงเรียนจำนวน 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) การเป็น ผู้นำ (leadership) 2) การจูงใจ (motivation) 3) การติดต่อสื่อสาร (communication) 4) การตัดสินใจ (decision making) 5) การกำหนด เป้าหมาย (goal setting) 6) การควบคุมการปฏิบัติงาน (control)

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนของการเก็บ รวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง เพื่อ ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยถึงผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 1

2) ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามถึงหัวหน้า ฝ่าย วิชาการ และครูผู้สอน ในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่าง โดยนำส่งแบบสอบถามที่ซองเอกสารของ โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 และ ขอความร่วมมือ จากผู้ตอบแบบสอบถามส่งคืนแบบสอบถามที่ กล่องรับแบบสอบถามสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 หลังจาก ได้รับแบบสอบถามแล้ว 2 สัปดาห์

3) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืน มา ตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ ของ

การตอบแบบสอบถามเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการ วิจัย

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดย ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ทาง สถิติ

1) ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ ของการตอบแบบสอบถามในแต่ละข้อคำถาม

2) วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage) แล้ว นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

3) วิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการบริหาร ที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในภาพรวมและจำแนกเป็นรายด้าน แล้ว นำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ประเมินค่าระดับ ความคิดเห็นเฉลี่ย (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538 : 73) โดยถือว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จาก การตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูลตกอยู่ในช่วงใด แสดงว่าพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 อยู่ในระดับนั้น

4) วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรม การ บริหารที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เมื่อพบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง มีความแตกต่างกันจะนำไปทดสอบรายคู่ด้วย วิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์สถานภาพของ ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน ใช้การแจกแจงค่าความถี่ (frequency) และ ค่าร้อยละ (percentage) พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 254 คน ส่วนใหญ่ร้อยละ 55.5 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 50 เท่ากัน ทั้งหัวหน้าฝ่ายวิชาการและครูผู้สอน ส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ร้อยละ 57.5 รองลงมาตามลำดับ โรงเรียนขนาดกลาง ร้อยละ 29.1 และโรงเรียนขนาดใหญ่ ร้อยละ 13.4

2. ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมกรรมการบริหารที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ใน 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการเป็นผู้นำ (leadership) 2) ด้านการจูงใจ (motivation) 3) ด้านการติดต่อสื่อสาร (communication) 4) ด้านการตัดสินใจ (decision making) 5) ด้านการกำหนดเป้าหมาย (goal setting) 6) ด้านการควบคุมการปฏิบัติงาน (control) โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พบว่า ระดับพฤติกรรมกรรมการบริหารที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ด้านการควบคุมการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ เรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ผู้บริหารมอบหมายให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.60$) ผู้บริหารมีการกำหนดให้บุคลากรจัดทำร่างข้อตกลงของผลผลิตของสถานศึกษา และกำหนดผู้รับผิดชอบ ($\bar{X}=4.59$) ผู้บริหารมีการแจ้งผลการประเมินการปฏิบัติงานให้บุคลากรที่รับผิดชอบทราบ และแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงาน ($\bar{X}=4.58$) ผู้บริหารสามารถวิเคราะห์นโยบาย

จุดมุ่งหมาย และขอบข่ายของงานได้อย่างชัดเจน ($\bar{X}=4.57$) บุคลากรยอมรับมาตรฐานวิธีการปฏิบัติงานที่ผู้บริหารกำหนด ($\bar{X}=4.57$) ผู้บริหารจัดให้มีระบบการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของครูอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ ($\bar{X}=4.56$) ผู้บริหารมีการประเมินความก้าวหน้าของการบรรลุวัตถุประสงค์การดำเนินงานขององค์กร ($\bar{X}=4.55$) ผู้บริหาร ดำเนินการให้มีการสรุปรายงานผล เสนอแนะการปฏิบัติงาน และนำมาพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงาน ($\bar{X}=4.54$) ผู้บริหารมีการกำหนดมาตรฐาน วิธีการปฏิบัติของบุคลากรที่สามารถปฏิบัติงาน และบรรลุวัตถุประสงค์ตามภารกิจขององค์กรได้ ($\bar{X}=4.53$) ตามลำดับ

3. เปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการบริหารที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) พบว่า พฤติกรรมการบริหารที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ขนาดของสถานศึกษาที่ต่างกันส่งผลให้พฤติกรรมกรรมการบริหารโดยภาพรวมแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าแตกต่างกันในทุกด้าน โดยพฤติกรรมกรรมการบริหารที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดกลางไม่แตกต่างกัน แต่พฤติกรรม การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลางกับขนาดใหญ่ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จึงสรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีพฤติกรรมกรรมการบริหารที่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ระดับ พฤติกรรมการบริหารที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ เป็นเพราะ ผู้บริหารต้องมีพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างที่ดี ทำให้ผู้ร่วมงานยอมรับ และเชื่อมั่นในการปฏิบัติตน เป็นที่เคารพนับถือ สามารถให้คำปรึกษา และแก้ปัญหา ในหน่วยงานตัวเอง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมยศ นาวิการ (2550 : 19-20) กล่าวว่า ความสำเร็จในอันดับต้น ๆ คือ พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน ที่ได้แสดงออกกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้เกิดการยอมรับ และปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บริหารด้วยความพึงพอใจ เพราะความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร ย่อมทำให้งานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้วางไว้ นั่นคือ ผู้เรียนมีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ คุณธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข มนุษย์จะเป็นบุคคลที่มีลักษณะดังกล่าวข้างต้นได้นั้น ผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดการ คือ ผู้บริหารโรงเรียน เพราะความสำเร็จในการพัฒนาการศึกษาถือว่าร้อยละ 50 เป็นผลเนื่องมาจากผู้บริหาร ผู้บริหารจึงนับว่ามีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาและการปฏิบัติงานของทุกฝ่าย เพราะผู้บริหารเป็นผู้ที่มีอำนาจและความรับผิดชอบสูงสุด ถ้าผู้บริหารไม่มีความเข้าใจ และไม่รับบทบาทหน้าที่ของตนก็จะเกิดความล้มเหลว จึงกล่าวได้ว่าผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการจัดการศึกษาอย่างยิ่ง พฤติกรรมการบริหารที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารโรงเรียน จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเป็นผู้บริหาร พฤติกรรมการบริหารจะแสดงออกอย่างไรนั้น

ขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้บริหารแต่ละคน ในการใช้พฤติกรรมเพื่อทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชายอมรับและปฏิบัติตาม ก่อให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูเพราะความพึงพอใจของครูเป็นส่วนสำคัญที่จะส่งเสริมให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชีรา เลิศมณีรัตน์ (2557) เรื่อง พฤติกรรม การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า 1) พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา และระดับประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และ 3) พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคะเน โตวัฒนา (2557) ศึกษาพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพราะผู้ร่วมงานเกิดความเชื่อในการร่วมปฏิบัติงานและมองภาพรวม พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาของตนเองต่อมาตรฐานวิชาชีพด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบ

วิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อสังคมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่าพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพทำให้ผู้ร่วมงานยึดเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่เคารพนับถือ และเป็นที่ไว้วางใจในการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงานเกิดการตระหนักรู้ในการกิจ วิสัยทัศน์ของทีมและองค์การ ซึ่งเป็นค่านิยมของวัฒนธรรมในสังคมไทยที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำให้ผู้ร่วมงานยึดเป็นแบบอย่างที่ดีและเกิด ความเคารพนับถือ เป็นที่ไว้วางใจของผู้ร่วมงาน ส่งผลทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความเคารพนับถือ ในการร่วมปฏิบัติงานทำให้พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพอยู่ในระดับมาก สอดคล้องเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของคุรุสภา พ.ศ. 2540 คุณสมบัติเบื้องต้นที่สำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ คือ การเข้าร่วมเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ ด้วยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพ ได้แก่ การเป็นผู้ริเริ่ม ผู้ร่วมงาน ผู้ร่วมจัดงาน หรือกิจกรรม รวมทั้งการเป็นผู้เสนอผลงาน และเผยแพร่ผลงานขององค์กรเพื่อให้สมาชิกยอมรับ และเห็นคุณประโยชน์ของผู้บริหาร ที่มีต่อการพัฒนาองค์กร ทำให้เกิดความเชื่อถือ ศรัทธา ต่อการบริหารงาน ตลอดจนการนำองค์กร ให้เป็นที่ยอมรับของสังคมโดยส่วนรวม

สอดคล้องกับงานวิจัยของ Likert (1961, อ้างถึงใน สุพจน์ วิชัยศรี, 2550 : 12) พบว่าการจัดองค์การบริหารที่ดีมีประสิทธิภาพที่ใช้บริหารแล้วจะได้ทั้งงานและน้ำใจคนนั้นต้องเกิดจากองค์ประกอบของการบริหารสำคัญ 6 ประการ กล่าวคือ แบบการบริหารมีประสิทธิภาพเพียงใด ขึ้นอยู่กับลักษณะการปฏิบัติ หรือสภาพการจัดองค์การบริหารขององค์ประกอบต่อไปนี้ คือ 1) การเป็นผู้นำ (leadership) 2) การจูงใจ (motivation) 3) การติดต่อสื่อสาร (communication)

4) การตัดสินใจ (decision making) 5) การกำหนดเป้าหมาย (goal setting) และ 6) การควบคุมการปฏิบัติงาน (control) เพราะฉะนั้นภารกิจหลักทั้ง 6 งานของโรงเรียนจะดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเพียงใดนั้นผู้บริหารจำเป็นต้องแสดงพฤติกรรมการบริหารให้เหมาะสมกับงานทั้ง 6 งาน เพื่อพาโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิโรธ สมัตตภาพงค์ (2550 : 5) ที่กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีพฤติกรรมบริหารที่จะประสบความสำเร็จทางด้านการจัดการศึกษานั้น องค์ประกอบสำคัญของความสำเร็จในอันดับต้น ๆ คือ พฤติกรรมการบริหารที่ได้แสดงออกถึงความร่วมมือกับบุคลากรสังคมและชุมชน ให้เกิดการยอมรับให้ความร่วมมือ และปฏิบัติตาม จะส่งผลให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ

2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการบริหารที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่าแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ในด้านการติดต่อสื่อสาร พบว่า พฤติกรรมการบริหารที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 แตกต่างกัน ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ และระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดกลาง ด้านการตัดสินใจ พบว่า แตกต่างกันระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ และระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดกลาง ด้านการกำหนดเป้าหมาย พบว่า แตกต่างกันระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดกลาง ด้านการควบคุมการปฏิบัติงาน พบว่า แตกต่างกัน

ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ และระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารในสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีความพร้อมของทรัพยากรการบริหารมากกว่า โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็น ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ และด้านวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้ง แสดงพฤติกรรม และบทบาทของผู้บริหารมี ประสิทธิภาพมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และ ขนาดเล็กส่วนโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลาง นั้นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สัจด์ กระจำน (2549) ศึกษาความพึงพอใจของครู ต่อพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชลบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่นัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้อง กับงานวิจัยของ เพียรพันธุ์ กิจพาณิชย์เจริญ (2552) ศึกษาสมรรถนะการบริหารวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานครที่ พบว่า สมรรถนะการบริหาร ของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน แตกต่างกันอย่างไม่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไสภณ จันทวงศ์ (2556 : 78-80) ได้ศึกษาการบริหาร ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า เมื่อ เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารครูผู้สอน และ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่นัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริพร โพธิ์ภักดี (2558 : 47) ศึกษาสมรรถนะการบริหารงานของ ผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12

พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน ที่มีขนาด แตกต่างก็มีทัศนะต่อสมรรถนะการบริหารงาน ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

1.1 พฤติกรรมการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดย ภาพรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรสร้างความตระหนัก ให้ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของ พฤติกรรมการบริหารที่มีประสิทธิภาพของ ผู้บริหารสถานศึกษา และสร้างพฤติกรรมการบริหาร ของผู้บริหารที่ดีให้เกิดขึ้นในองค์กรนั้น ๆ เพื่อ นำสู่การบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 และหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ควรสร้างความตระหนักให้ผู้บริหาร และ ผู้เกี่ยวข้อง ในโรงเรียน ขนาด เล็ก เห็นความสำคัญของการเป็นผู้นำ การตัดสินใจ การติดต่อสื่อสาร และด้านการจูงใจให้มากขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษา มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สนับสนุน การศึกษา รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ควรนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการวางแผน และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ต่อไป

1.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศึกษาราชบุรี เขต 1 ควรส่งเสริม สนับสนุน และ พัฒนาผู้บริหาร ให้มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการ พัฒนาตนเองในด้านการเป็นผู้นำ ด้านการ ตัดสินใจ ด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านการจูงใจ

ให้มากขึ้น โดยนำปัญหาที่ได้จากการศึกษานี้มาปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่ยังมีปัญหายู่โดยให้ผู้บริหารโรงเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจุดบกพร่องของตนด้านต่าง ๆ

1.5 ควรนำผลของการศึกษานี้ไปเป็นข้อมูลในการบริหารงานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการบริหารที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1

2.2 ควรศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริหารที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ในรูปของกรณีศึกษาโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่ง หรือเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการบริหารที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 หรือเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ เพื่อนำข้อค้นพบที่ได้มาศึกษาเปรียบเทียบกัน

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2542). *การประกันคุณภาพของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
กรมวิชาการ. (2543). *แนวทางการบริหารโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
ธีรจุฑา เอกะกุล. (2549). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*.
อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
นิโรธ สมัตตภาพวงศ์. (2550). *ปัจจัยพฤติกรรมกรรมการบริหารที่ส่งผลต่อวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ*

ประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช. นครศรีธรรมราช.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. (2543). *กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

เพียรพันธุ์ กิจพาณิชย์เจริญ. (2552). *สมรรถนะการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.

มงคล ศรีมหาพรหม (2549). *พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ที่สัมพันธ์กับความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนจังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น.

รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2544). *ภาวะผู้นำ*. กรุงเทพฯ: ธนธีการพิมพ์.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

วินัย ทิมย้ายงาม. (2549). *พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์. ฉะเชิงเทรา.

- สังกัด กระจ่าง. (2549). *ความพึงพอใจของครู ต่อพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์. ฉะเชิงเทรา.
- สมคะเน โตวัฒนา. (2557). พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. *วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเก่า มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา*, 1(1), 63.
- สมยศ นาวิก. (2550). *การบริหาร*. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- สมาน รังสิโยภักดิ์. (2551). *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1. (2559). *แผนปฏิบัติการ ปีงบประมาณ 2559*. ราชบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2546). *การปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สุชีรา เลิศมณีรัตน์. (2557). *พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชภัฏจันทรเกษม ปทุมธานี.
- สุพจน์ วิชัยศรี. (2550). *ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารกับมาตรฐาน การบริหารและการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม.
- สุริพร โพธิ์ภักดี. (2558). *สมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษา มัชฌมศึกษา เขต 12*. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*, 8(1), 47.
- สุวิชา วิริยมานวงษ์. (2554). *บทบาทและการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาในประเทศไทย ที่คัดสรร*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- โสภณ จันทวงศ์. (2556). *การศึกษากาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- Likert, R. (1967). *The human organization*. New York: McGraw-Hill.